

RIIGIKOHUS

Avaldatud veebilehel *Riigikohus* (<https://www.riigikohus.ee>)

Avaleht > Riigikohus: elektrooniline valve ei pruugi olla tõsise põgenemisohu puhul piisav

Riigikohus: elektrooniline valve ei pruugi olla tõsise põgenemisohu puhul piisav

19. juuni 2025

Riigikohus selgitas täna avaldatud määruses, millal on põhjendatud pakkumineku vältimiseks vahistatud süüdistatava lubamine elektroonilise valve alla.

Arutusel olnud kohtuasi puudutas meest, kelle maakohus mõistis süüdi narkokuriteos, arvutikelmuses ja rahapesus ning karistas kokku 13-aastase vangistusega. Kohtuotsus pole veel jõustunud, kuna see on vaidlustatud ringkonnakohtus.

Karistuse täitmise tagamiseks võttis maakohus süüdistatava siiski kohe vahi alla, aga ringkonnakohtus asendas kaitsja taotlusel vahistamise elektroonilise valvega. Prokuratuur vaidlustas tõkendi muutmise omakorda Riigikohtus.

Riigikohtu kriminaalkolleegium leidis, et ringkonnakohtu põhjendused olid ebapiisavad ja vastuolulised, arvestades seda, kui suureks pidas ringkonnakohtus põgenemisohtu. Seetõttu saatis Riigikohus asja teise astme kohtule tagasi uueks arutamiseks.

Senises kohtupraktikas on elektroonilist valvet peetud sobivaks tõkendiks eelkõige siis, kui süüdistav on viibinud vahi all juba nii pikalt, et sellega on jõutud õigusriiklikult lubamatu valuläveni. Varasemas menetluse järgus tuleb elektrooniline valve kõne alla üksnes juhul, kui see välistab pakkumineku ohu vahistamisega samaväärselt.

Põgenemisohtu suurendab maakohtu mõistetud pikk vangistus

Riigikohus selgitas, et elektroonilise valve kasutamise võimalust tuleb hinnata iga kord eraldi, arvestades muu hulgas süüdistatava varasemat elukäiku. Elektrooniline valve eeldab paratamatult teatud usaldust inimese suhtes, sest valveseade küll lihtsustab valvetingimuste rikkuja tabamist, aga ei garanteeri seda.

Kolleegiumi hinnangul võib osutuda määravaks see, mis on inimese jaoks tõkendi seadmise hetkel kaalul. Mida kergem on võimalik eesootav karistus, seda väiksem on oht, et inimene hakkab karistuse hirmus menetlusest või otsuse täitmisest kõrvale hoidma. Samamoodi on pakkumineku oht väiksem, kui suurem osa võimalikust karistusest on juba eelvangistuses ära kantud.

Selle juhtumi puhul suurendab põgenemisohtu maakohtus mõistetud karistuse pikkus. Süüdistatava ilmumine maakohtu otsuse kuulutamisele ei välista, et ta võib hakata karistust vältima, sest otsusele eelnev ja järgnev olukord on erinevad. Enne otsust on prokuratuur üksnes taotlenud karistust ja kohtu seisukoht ei ole veel teada. Kui maakohus on juba teinud süüdimõistva otsuse ja määranud pika vangistuse, muudab see

reaalsemaks võimaluse, et süüdistaval tulebki sellist karistust kanda.

Riigikohtu hinnangul on oluline ka see, millised on kahtlustatava või süüdistatava võimalused muuta end Eesti õiguskaitseasutustele kättesaamatuks. Ainuüksi välisriigi külastamine ei anna alust arvata, et inimene võib menetlusest või karistusest kõrvale hoida. Samas peaks tähelepanu pälvida reisid, mis viitavad tihedatele isiklikele või varalistele sidemetele teise riigiga. Eriti ettevaatlik tasub olla riikide puhul, millega Eestil rahvusvaheline õiguslane koostöö ei toimi – selline riik on näiteks Venemaa.

Väljaspool kaebuse lahendamise piire juhtis Riigikohus tähelepanu veel sellele, et seadusandja võiks kaaluda Eestis vahistamise alternatiivide ringi mitmekesistamist.

Riigikohtu määrusega saab tutvuda siin [1].

Teate sisestas:

Arno Pöder
pressiesindaja
Riigikohus
5333 9846
arno [dot] poder@riigikohus [dot] ee

Allikas URL: <https://www.riigikohus.ee/et/uudiste-arhiiv/riigikohus-elektrooniline-valve-ei-pruugi-olla-tosise-pogenemisohu-puhul-piisav>

Lingid

[1] <https://www.riigikohus.ee/et/lahendid?asjaNr=1-24-487/158>